

บริโลกกันจนสิ้นแผ่นดินและสิ้นชาติ

..... ระเบียบ สาคริก

นับแต่เกิดมาจนกระทั่งวัยย่างเข้า 76 ปี แต่ถ้ามองเห็นความจริงว่าชีวิตบุคคลเพียงคนหนึ่งไม่ว่ายาวมากแค่ไหน หากนำมาเปรียบกับช่วงเวลาของประเทศชาติก็น่าจะถือว่าไม่มากนัก แม้กระนั้นเท่าที่ชีวิตตัวเองผ่านพ้นมาถึงช่วงนี้ก็อดที่จะทำให้รู้สึกไม่ได้ว่า ทุกสิ่งมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วยิ่งขั้นจนกระทั่งสามารถมองเห็นได้ชัดเจนอย่างไม่น่าจะเป็น ทั้ง ๆ ที่รากฐานจิตใจตัวเองก็ไม่ได้มองเห็นเหตุผลที่สานถึงกันอย่างละเอียดจนกระทั่งทำให้รู้สึกเสมือนเป็นเนื้อเดียวกันมากนัก

หากมองกลับมาที่ตัวเองได้ ย่อมทำให้เกิดคำถามขึ้นในใจว่า หรือว่าตนยังคงยึดติดมากเกินไปและผลก็อาจเป็นไปได้เช่นกัน ทำให้มองเห็นว่าระหว่างสองด้านดังกล่าวแล้ว ควรจะให้ความสนใจด้านไหนเหนือกว่าอีกด้านหนึ่ง ในเมื่อชีวิตตัวเองยังคงต้องอยู่ต่อไปอีกไม่ว่าจะนานมากน้อยแค่ไหน

คำปรารภเท่าที่ตนเคยได้ยินมาแล้วเป็นช่วง ๆ ว่า **"สังคมไทยเป็นสังคมนิโภค แทนที่จะเป็นสังคมของ-การผลิด"** หลังจากรับฟังแล้วทำให้รู้สึกว่า เป็นเรื่องที่น่าคิดเพื่อค้นหาความจริงให้ถึงที่สุด โดยที่เห็นว่า ความหมายของคำว่า**"นิโภค"**ไม่น่าจะเป็นเพียงภาพของกำรนำอาหารมาใส่ปากเท่านั้น

อาจมีหลายคนสงสัยว่า**"ไทยเป็นสังคมนิโภคได้อย่างไรกัน ในเมื่อมองเห็นความจริงอยู่ทุกวันว่ามีการผลิตปรากฏอยู่ทั่วไป"** เริ่มจากการผลิตข้าวไปจนถึงสรรพสิ่งอื่น ๆ จนกระทั่งมีการนำมาโฆษณาสร้างภาพในทำนองยึดเยี่ยยให้ส่งผลิตออกไปขายคนต่างชาติเพื่อหวังได้เงินมาใช้ ทั้ง ๆ ที่คนท้องถิ่นโดยเฉพาะระดับล่างซึ่งเป็นพื้นฐานตัวเองยังคงถูกปล่อยปละละเลยให้จำต้องไปบุกกรุกทำลายป่า แคมถูกซ้ำเติมด้วยการใช้อำนาจบังคับจับกุมอีกด้วย

หากใครไม่ตกอยู่ในภาวะลืมนัด ช่วยให้เห็นความจริงได้ลึกสักหน่อย ก็คงจะสรุปได้เองว่า คือการเห็นแก่ตัวและเห็นแก่เงินของคนระดับบน ๆ ขึ้นไปอย่างเห็นชัดเป็นตอนและเป็นระบบ ทำให้มีความเห็นยาวแน่มากขึ้น

แม้ใครหลายคนยังอาจเข้าใจว่า **"ไทยเป็นสังคมของผู้ผลิต"** แต่ผู้ที่สามารถมองเห็นความสำคัญของคน-จากรากฐานตนเอง ช่วยให้เห็นใจค้นหาความจริงได้ย่อมพบว่า **"คนมีสังขธรรมสำคัญอยู่ที่รากฐานความคิด"** จึงไม่มองเห็นคนแต่เพียงด้านวัตถุด้านเดียวอันมีเหตุสืบเนื่องมาจากความเห็นแก่ตัว

ดังนั้น**"หากนำความหมายของการผลิตมาใช้กับคนจึงน่าจะช่วยให้เข้าใจได้ว่า หมายถึงความคิดที่อิสระ"** ทำให้มีการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างหลากหลาย แทนการมุ่งตามหลังคนอื่นจนเป็นนิสัย ซึ่งลักษณะดังกล่าวควรมีทั้งด้านที่อยู่ในรากฐานของแต่ละคน อันหมายถึงความร่วมมือกันนำปฏิบัติภายใต้จิตสำนึกซึ่งมีความจริงใจต่อกัน กับอีกด้านหนึ่งซึ่งมองที่ผลจากการนำปฏิบัติ ย่อมพบกับสิ่งใหม่ ๆ อย่างหลากหลายอยู่เสมอ

หากทวนกลับมาพิจารณาถึงความจริงของคนในสังคมไทยเท่าที่เป็นมาแล้ว แม้พบจากช่วงแรก ๆ ของชีวิตผู้เขียน เรื่องนี้ก็สามารถมองเห็นได้แล้วว่า **มีการคิดในลักษณะตามกระแส และทำอะไรทำตามกัน** แลแก่ผู้ซึ่งชีวิตมีโอกาสเติบโตขึ้นมาก่อน ยังใช้ชีวิตอบรมมนิสัยชนรุ่นลูกหลานให้ทำอะไรต้องทำตามคำสั่ง โดยปฏิเสธที่จะยอมรับความคิดชนรุ่นหลัง ดังมีข้ออ้างให้ได้ยินอย่างชัดเจนเป็นช่วง ๆ ว่า **"ฉันทานน้ำร้อนมาก่อนแกนี่"**

โปรดอย่าเพิ่งคิดว่าผู้เขียนตำหนิชนรุ่นบรรพบุรุษ หากสามารถแยกแยะแต่ละประเด็นออกมาให้เห็นได้ชัดเจนจากรากฐานความคิดที่อิสระโดยไม่นำแต่ละเรื่องมาผูกติดกันไว้ให้เป็นเงื่อนไข ในเมื่อหลักการที่ได้ชี้ไว้อย่างเด่นชัดว่า **"แต่ละสิ่งมีความเป็นตัวของตัวเองปรากฏอยู่ภายในรากฐาน"**

ความจริงแล้ว หากรากฐานความคิดอิสระจริง ควรจะมองทุกสิ่งได้สองด้าน อีกทั้งรู้ว่าด้านไหนคือพื้นฐาน

รองรับอีกด้านหนึ่ง ดังนั้นการตามผู้ใหญ่น่าจะถือเป็นมงคลแก่การดำเนินชีวิต แต่น่าจะมองลึกลงไปถึงอีก-
ระดับหนึ่งซึ่งมีคำตอบชัดเจนกว่าเก่า โดยที่หมายถึง **ผู้ใหญ่ซึ่งมีวิถีชีวิตเติบโตขึ้นมาสู่ความเป็นผู้ใหญ่ด้วยคุณ-
สมบัติที่พร้อมมูลสำหรับการสร้างสรรค์ชนรุ่นหลัง**

ประเด็นนี้น่าจะหมายถึงผู้ซึ่งวิถีชีวิตมีการแสวงหาความจริงจากการทำงานทุกอย่างได้อย่างเหมาะสม โดยมี
จิตสำนึกที่ไม่ลืมความสำคัญของพินิน รวมทั้งชีวิตคนอื่นซึ่งอยู่ในระดับดังกล่าว จึงมีความรักและสนใจที่จะใช้
ชีวิตอย่างผสมกลมกลืนกับคนระดับล่างและเยาวชนเป็นธรรมชาติ และเมื่อเป็นธรรมชาติก็ย่อมปฏิบัติอย่างมีความ-
สุข จึงไม่รู้สึกรำคาญหรือเบื่อหน่ายทำให้ต้องไปเที่ยวหาเวลาพักผ่อนกับสิ่งอื่น ดังเช่นที่มักพบเห็นในปัจจุบัน
จากการแยกส่วนระหว่างการทำงานกับการพักผ่อน

**บุคคลผู้มีความเป็นผู้ใหญ่อย่างแท้จริงย่อมมีความจริงใจต่อทุกคน เน้นความสำคัญที่ชนรุ่นหลังและคนจากด้าน
ซึ่งยังคงน้อยกว่าคนเป็นหลักปฏิบัติ** โดยที่มีความเข้าใจจริงจึงเปี่ยมด้วยเมตตาธรรม ช่วยให้อีกด้านหนึ่งซึ่งมีโอกาส
สัมผัสเกิดความรู้สึกศรัทธาเป็นธรรมชาติ จึงส่งผลให้รากฐานจิตใจเปิดกว้างและมีพลังปรากฏออกมาสู่การสร้าง
สรรค์อย่างสอดคล้องต้องกัน

แม้มีการสอนชนรุ่นหลังผู้อยู่ภายใต้อำนาจ ย่อมเน้นการนำปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างที่ดีที่เชื่อว่ามี ความงามพร้อม
ด้วยเหตุและผลอยู่ในตัวเอง หากจำเป็นต้องแสดงออกด้วยการพูดการเขียน ย่อมมีใจรักที่จะชี้แจงถึงเหตุและ-
ผล โดยพยายามอย่างถึงที่สุดที่จะทำให้ผู้รับมีความรู้ความเข้าใจ และสิ่งสำคัญที่สุดแม้ผู้รับจะปฏิบัติได้ไม่ดีเท่าที่ตน
คิดย่อมมีความเข้าใจจึงไม่ถือสา หากมีความรู้สึกอยู่ในส่วนลึกเสมอว่า ชีวิตคนเหล่านี้ยังผ่านการเรียนรู้จากประ-
สพการณ์มาน้อยกว่าตน

อีกประเด็นหนึ่งซึ่งน่าจะถือว่ามีค่าสำคัญไม่น้อย น่าจะได้แก่การนำปฏิบัติได้แล้วจึงนำมาสอนหรือสั่งให้
ผู้อื่นปฏิบัติ จึงจะช่วยให้เกิดศรัทธาจากอีกด้านหนึ่ง เนื่องจาก**"ความรู้สึกศรัทธา สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อเชื่อม
ให้รากฐานจิตใจสนองประโยชน์อันมีเป้าหมายร่วมกันให้ถึงซึ่งกันและกันอย่างได้ผล** หากมีการใช้เงินและวัตถุเข้า
มาเสริมแต่ง ย่อมช่วยให้ใช้น้อยที่สุดแต่ได้ผลมากที่สุด

ดังนั้น หากนำเอาความจริงดังกล่าวมาใช้เป็นบรรทัดฐาน เพื่อหวังตรวจสอบสิ่งซึ่งปรากฏอยู่ในสังคมไทย
แม้เพียงเริ่มต้นจากช่วงซึ่งตนมีโอกาสสัมผัสเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน คงต้องยอมรับว่า เป็นสังคมบริโภคนิยมแล้วอย่าง
ต่อเนื่อง ซึ่งน่าจะมุ่งที่ภาพสะท้อนซึ่งพบว่า **"คนตกอยู่ในสภาพวิโลกคนชาติเดียวกัน"** อันหมายถึงการบริโภคนิยม-
ค่าชีวิตคนที่สืบเนื่องมาจากเทือกเถาเหล่ากอเดียวกัน โดยเฉพาะ**"การบริโภคนิยมที่รากฐานความคิด"**มาแต่อดีต

แม้ว่าปัจจุบันอาจมีหลายคนมองเห็นว่า **"มีการเปิดสู่อิสระภาพมากขึ้น"** แต่ถ้าไม่มองอย่างยึดติดอยู่กับเปลือก
ซึ่งมองเห็นได้แต่เพียงภาพที่ปรากฏอยู่ภายนอกเท่านั้น ย่อมรู้ได้เองว่า แท้จริงแล้วในด้านรากฐานหาได้มีการเปิด
จริง แต่กลับปิดมากขึ้น จึงส่งผลให้ด้านนอกเกิดความสับสนเพิ่มขึ้น ดังจะพบว่าไม่ว่าเกิดปัญหาใด แทนการยอม
รับความจริงด้วยเหตุที่มีความสงบเย็น กลับมีแนวโน้มปรากฏออกมาสู่อีกด้านหนึ่งซึ่งเพิ่มองศาการโต้แย้งมากขึ้น
และเต็มไปด้วยข้ออ้างกับการแก้ตัวแทนการคิดแก้ไข

ส่วนในด้านงานอาชีพซึ่งมองเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นถึงการทำอะไรทำตามกัน โดยลอกเลียนแบบของเก่าแทน
การนำสิ่งซึ่งน่าจะเห็นได้ว่า ในอดีตเกิดจากบรรพบุรุษร่วมกับแผ่นดินอันถือเป็นถิ่นเกิดแห่งตนได้สร้างสรรค์ไว้ จึง
ควรให้ความรักความสนใจนำมาสานต่อ หรือคิดสิ่งใหม่ ๆ ในระดับที่อาจจะเกิดจากรากฐานความคิดตนเอง โดย
ไม่ยอมลอกเลียนแบบจากของเก่าซึ่งคนอื่นทำมาแล้ว เพียงเกิดจากความรู้สึกที่เห็นแก่เงินด้านเดียว

เงื่อนไขซึ่งแฝงอยู่ในรากฐานมาเป็นเวลานานและนับวันยิ่งลึกซึ้งมากขึ้น จึงมีโอกาสสืบทอดตลอดมาอย่าง
เป็นธรรมชาติ ทำให้ยากที่จะได้รับการปรับเปลี่ยนจากการคิดแก้ไขโดยคนผู้มีกิเลส ไม่ว่าจะเป็นตัวบุคคลหรือกลุ่ม
บุคคลใด ในเมื่อการรวมกลุ่มก็เกิดจากกิเลสซึ่งแฝงเป็นเงื่อนไขอยู่ในรากฐานด้วยเช่นกัน เนื่องจากบนเส้นทาง-

เดิมซึ่งมีผลมาจากภาวะครอบงำโดยอิทธิพลวัตถุ ได้ทำให้ผู้ที่ตกลงไปอยู่ในวังวนของกระแสดังกล่าว ได้รับผลประโยชน์ซึ่งจนกระทั่งเป็นเครือข่ายที่แน่นหนาและลึกซึ้งยิ่งขึ้นเป็นลำดับ

แม้การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกิดจากผลการกระทำของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยที่คิดว่า หากการปฏิบัติ-บรรลุผล น่าจะช่วยปรับแต่งทิศทางการกลับมาสู่อีกด้านหนึ่งเพื่อช่วยให้ทุกสิ่งทุกอย่างดีขึ้น ซึ่งในช่วงหลัง ๆ มักมีการใช้คำว่า **"ปฏิรูป"** กันอย่างกว้างขวางไม่ว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร แต่หลังจากกระทำลงไปแล้วกลับยิ่งส่งผลทำให้ทรุดหนักลงไปอีก

และคนจากกลุ่มความคิดเดียวกัน มักกล่าวเองอย่างปราศจากการรู้ความจริงว่า **"สิ่งใดควรเป็น เรื่องของการแสดงออกจากคน และสิ่งใดควรเป็น เรื่องของการแสดงออกจากคนอื่น"** โดยเฉพาะสิ่งซึ่งมีผลประโยชน์เป็นเงื่อนไขแอบแฝงอยู่ เสมือนเป็นการยกตัวเองจากผลการกระทำว่า ทุกสิ่งทุกอย่างดีขึ้นแล้ว นับเป็นการทำลายความเชื่อถือและศรัทธาให้ลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ

หากหันกลับไปพิจารณาถึงเงื่อนไขซึ่งแฝงอยู่ให้รากฐานการคิดและการปฏิบัติ จากการประกาศเปลี่ยนแปลงการปกครองซึ่งแต่เดิมเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบบประชาธิปไตยเมื่อปี พ.ศ. 2475 หากผู้ใดมีนิสัยทบทวนตัวเองโดยที่มีเหตุมีผลเชื่อมโยงถึงทุกสิ่งซึ่งร่วมยุคสมัยอย่างเป็นธรรมชาติ ย่อมมองเห็นประเด็นสำคัญ โดยที่มีการใช้วิถีปฏิบัติด้วยกำลังทหารและอาวุธแสลงไว้ในส่วนที่ลึกกว่า

ซึ่งสิ่งนั้นยังคงมีการสืบทอดตลอดมาหากสามารถมองเห็นได้ลึกซึ้งถึงรากฐาน แต่การกระทำได้ยากขึ้นหรือไม่ยอมถ้อยเป็นเพียงเปลือกนอกเท่านั้น แม้มาถึงช่วงหลัง ๆ หลายเสียงกล่าวว่าจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติ แต่ก็น่าจะถือว่าคือปฏิกริยาของการกลบเกลื่อนเงื่อนไขซึ่งเริ่มไว้แต่แรก โดยที่หลงยึดกับผลของการกระทำเพราะขาดการมองเห็นความจริง ณ จุดนั้น หรืออาจเห็นแล้วแต่ไม่กล้าที่จะยืนยันชัดเจนมาบนพื้นฐานความจริง **ซึ่งแท้จริงแล้วไม่ว่าปัญหาใดก็ตาม จุดเริ่มต้นมักเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของเหตุแห่งการแก้ไข**

ทุกวันนี้เราเริ่มให้ความสนใจกล่าวถึงความสำคัญของชนชาติมากขึ้น แต่ด้วยภาวะคิดเปลือกจึงทำให้ไม่อาจเข้าถึง **"ชนชาติของชน"** ซึ่งมีเหตุแห่งปัญหาเป็นสิ่งสำคัญแฝงอยู่ในส่วนลึกของรากฐาน ทำให้อิทธิพลจากกระแสที่มุ่งสู่ทิศทางเก่าไม่อาจปรับเปลี่ยนที่ตัวเองให้หันกลับมาสู่วิถีทางอันมีเหตุผลช่วยแก้ไขปัญหาได้อย่างจริงจัง แต่สิ่งซึ่งน่าจะถือว่ามีความสำคัญยิ่งกว่านั้นเห็นจะได้แก่ การที่ตัวเองพึงต้องมีคำถามเกิดขึ้นในใจอย่างต่อเนื่องว่า **"เพราะเหตุใด"** หากละทิ้งคำถามดังกล่าวก่อนที่ชีวิตจะค่อยยอมหมายความว่า **ตนเป็นผู้ทำลายคุณค่าของตัวเองอย่างปฏิเสธเสียมิได้**

สิ่งซึ่งกล่าวมาแล้วอย่างรวม ๆ สำหรับผู้ที่สามารถกำหนดใจให้เป็นกลางได้ในระดับหนึ่ง น่าจะช่วยให้เห็นได้ถึง **"ความอยาก ที่เข้าไปแฝงเป็นเงื่อนไขอยู่ในรากฐานจิตใจคน"** และปรากฏออกมาในลักษณะของการปฏิบัติที่ขาดการหยั่งรู้ได้ถึงเหตุและผล หรือขาดการรู้ **"ชนชาติ"** ทำให้คิดและตัดสินใจปฏิบัติทุกสิ่งทุกอย่างโดย **"ขาดความพอดีหรือความคงเส้นคงวา"** เนื่องจาก **"ความอยากเป็นเหตุแห่งการใช้อำนาจ"** แทนการใช้ **"ความรู้ความเข้าใจถึงชนชาติของคนได้อย่างลึกซึ้ง"**

ลงคนบริโภคราคาคิดคนซึ่งเป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมกับตัวเองได้แม้ชีวิตซึ่งอยู่ใกล้ตัวใกล้ใจตนที่สุด ย่อมมีแนวโน้มที่จะมุ่งบริโภคทุกสิ่งทุกอย่างได้อย่างเลือกเย็นในเมื่อสบโอกาส และยังคงยึดมั่นความรู้สึกซึ่งมองมาจากครอบค้านด้วยความรู้สึกที่เกี่ยวเนื่องอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า **เกิดจากความรู้สึกที่ติดลบ ทำให้ประเทศติดลบมากขึ้นจนถึงจุดจบอย่างเป็นธรรมชาติ**

แม้กระนั้น ภาพของการบริโภคราคาคิดคนระดับล่างและเยาวชนก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขจากใจจริงให้เห็น แม้แต่แว่วเพื่อสร้างความมั่นใจได้ หากกลับนำอิทธิพลวัตถุและเงินจากต่างถิ่นซึ่งถือเป็นศัตรูร้ายเข้ามาเผยแพร่เพิ่มขึ้น แม้มองภาพจากเปลือกนอกอาจพบว่าบางสิ่งกระตือรือร้นมาบ้าง แต่ตราบดียังคงเป็นผลจากชนต่างถิ่น

ก็คงบอกได้ถึงอนาคตอย่างชัดเจนว่า **"คึกซ์เพื่ออนาคตที่ทรุคหนักกว่าเก่า"** ซึ่งน่าจะถือเป็นมรดกตกทอดถึงชนรุ่นลูกหลานของไทยทุกคนอย่างแน่นอนที่สุด

อนึ่ง บนพื้นฐานความหลากหลาย ปัญหาดังกล่าวหาใช่ว่าจะเกิดขึ้นแก่ประเทศเดียวเท่านั้น หากถูกระดมชาติความแตกต่างทางภูมิศาสตร์กำหนดเงื่อนไขอีกส่วนหนึ่งด้วย แต่การนำประเด็นนี้มากล่าวก็หาใช่ว่าจะมีจุดมุ่งหมายให้คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซึ่งยึดติดอยู่กับผลประโยชน์ส่วนตนนำไปใช้เป็นข้ออ้าง หากประสงค์ที่จะชี้ให้เห็นถึงความจริงจากมุมซึ่งเปิดกว้างออกไปอีก ดังนั้นภาวะความขัดแย้งจากพื้นฐานเดียวกันซึ่งนำคนจากสองขั้วไปสู่ความรุนแรงในที่สุด ไม่ว่าจะเหตุการณ์จะเกิดขึ้นก่อน ณ จุดใด ทั้งนี้และทั้งนั้นแต่ละจุดต่างก็มีความแข่งตัวและความอ่อนนุ่มแตกต่างกัน

ดังนั้น นอกจากอนาคตของชนรุ่นหลังจะไปถึงจุดคับขันแล้ว ก็อาจมีสงครามทำให้คนลุกขึ้นล้างผลาญกันเอง ไม่ว่าจะสิ่งใดจะเกิดขึ้นก่อนย่อมสุดแล้วแต่ทางเลือกซึ่งธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความหลากหลายเป็นฝ่ายกำหนดอย่างไม่อาจมีชนกลุ่มไหนชาติไหนจะบังคับได้

หวนกลับมาพิจารณาภาพที่ปรากฏอยู่ในบรรยากาศของสังคมไทยอีกครั้งหนึ่งเพื่อหวังค้นหาความจริงต่อไป หากใช้รากฐานจิตใจซึ่งมีความเป็นกลางโดยที่เข้าถึงธรรมชาติในระดับหนึ่งแล้ว เป็นเครื่องมือตรวจสอบสิ่งต่าง ๆ ซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยคน ย่อมช่วยให้บอกถึงความจริงได้ดีกว่าการใช้หลักฐานในด้านวัตถุ ทั้งนี้และทั้งนี้เนื่องจากธรรมชาติหาใช่เป็นเครื่องมือซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยคน คนจึงไม่อาจใช้เป็นเครื่องมือเพื่อสนองประโยชน์แห่งตนได้ แต่คนที่หวังประโยชน์เพื่อตนเองก็มักเรียกร้องหาหลักฐานด้านรูปวัตถุเพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาตัดสินความถูกต้องความผิดโดยยึดติดอยู่กับสิ่งเหล่านี้ เสมือนเป็นการพิฆาตกันเองระหว่างกลุ่มคนที่ช่วงชิงผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

ในเมื่อวิถีการเปลี่ยนแปลงของชีวิตคนในสังคมนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความจริงว่า **"ต้องการให้ชาทั้งสองข้างหันจากพื้นดินอย่างกว้างขวาง"** แม้ว่าจะยังอยู่ใกล้พื้นดินแต่ถ้ามีสิ่งประดิษฐ์มารองรับก็ยังสามารถใช้ได้ ดังจะพบกับความต้องการที่จะให้มีถนนซึ่งผิวราดยางหรือเทคอนกรีท เรียบและกว้างก็ยิ่งตักว่าต้องสัมผัสอยู่กับพื้นดิน จุดอ่อนดังกล่าวจึงถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลวางแผนได้อย่างแนบเนียน เพราะคนจำนวนไม่น้อยคิดว่า การสร้างถนนซึ่งมีความกว้างมาก ๆ และมีผิวเรียบถือเป็นการนำความเจริญมาให้ แต่หากมองเห็นอีกด้านหนึ่งจะพบว่า ชาดการคิดแก้ไขปัญหาคอนกรีตเข้าเมืองจากใจจริง นอกจากนำมาใช้เป็นข้ออ้างเพื่อให้คนกระจ่ายออกสู่ด้านนอก แต่กลับส่งผลทำลายคุณค่าความเป็นคน โดยนำความเป็นนายคนอื่นจากต่างชาติผ่านเมืองกรุงไปสู่ชนบท ทำให้คนชนบทจำต้องตกเป็นทาสหนักมากยิ่งขึ้น

หากใครสนใจออกไปใช้ชีวิตมีสัมผัสชนบทจะพบว่า มีถนนราคาแพง ๆ เกิดขึ้นอย่างขาดความจำเป็น ทั้ง ๆ ที่ภาวะเศรษฐกิจทรุคหนักมากขึ้นสำหรับความรู้สึกจากคนทั่วไป จึงทำให้เกิดการมองภาพสองด้านว่า เป็นเพราะมีการวางแผนระยะยาวไว้ไกลลิบ ๆ ซึ่งก็ไม่จำเป็นไปได้เนื่องจากธรรมชาติภายในรากฐานคนส่วนใหญ่มีมุมมองปัญหาเฉพาะหน้าเช่นที่รู้ ๆ กันอยู่แล้ว จึงทำให้จำต้องมองสู่อีกด้านหนึ่งว่า การคิดก่อสร้างเกินความจำเป็นเช่นนี้เกิดขึ้นเพราะเหตุผลใดกันแน่

ในช่วงหลัง ๆ มักมีผู้กล่าวคำว่า **"กินตามน้ำ"** ซึ่งหมายถึงการกินในลักษณะที่ถูกระเบียบทำอะไรไม่ได้ แต่ผู้ซึ่งจิตใจมีธรรมถึงระดับหนึ่งย่อมมองได้สองด้านจึงพบว่า **"เป็นเพราะอยากกินตามน้ำ จึงสะท้อนให้เห็นภาพการปฏิบัติที่มีเจตนาปล่อยให้เกิดกระแสน้ำเพื่อหวังให้คนและพรรคพวกได้มีโอกาสกินต่อไป"** และลงได้ขาดจิตสำนึกรับผิดชอบ แม้เหตุการณ์อยู่ระหว่างเศรษฐกิจกำลังทรุคหนักส่งผลกระทบคนทั่วไปอย่างร้ายแรง ก็ยังหวังที่จะกินต่อไปได้อย่างเลือดเย็นโดยซ่อนความรู้สึกไว้ในส่วนลึกยิ่งขึ้น

ความอยากกับความเห็นแก่ตัวหาใช่เป็นสิ่งอยู่ด้วยกันเท่านั้น หากเป็นเพราะความอยากจึงทำให้มีความเห็นแก่ตัวอยู่ในสันดาน และลงได้เป็นนิสัยยอมแก้ไขได้ยากยิ่งขึ้น ทั้งนี้และทั้งนี้ ความอยากเป็นสิ่งกำหนดให้คน

คิดและทำเกินเหตุและผลได้ทุกอย่าง

เรื่องราวต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ล้วนดีเป็นธรรมดาของสังคมที่กำลังจะล่มสลายเพื่อปรับ -
เปลี่ยนตัวเองมาสู่วัฏจักรใหม่ หากวิถีชีวิตใครเข้าถึงความจริงได้ระดับหนึ่งแล้ว ย่อมรู้จักนำผลกระทบจาก
ปรากฏการณ์ดังกล่าวมาใช้ประโยชน์เพื่อนำสู่การสร้างสรรค์ โดยที่พบค่านาคีได้ว่า คือคุณธรรมชาติที่ช่วยสอน
ให้แต่ละคนเข้าถึงสังขารมไค้โดยแท้.

20 กุมภาพันธ์ 2541